

ВИДАТКИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ: АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ФІНАНСУВАННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

EXPENDITURES OF LOCAL BUDGETS: ANALYSIS OF MAJOR TRENDS OF FINANCING AND DIRECTIONS OF IMPROVEMEN

**Наталія
Сивульська**
к. е. н., доцент
кафедри фінансів,
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет імені
Вадима Гетьмана»

Natalia Syvulska
PhD, Associate
Professor,
SHEI «Kyiv
National Economic
University named
after Vadym
Hetman»

В статті здійснено аналіз фінансування видатків місцевих бюджетів за останні вісім років, виявлено основні тенденції та з'ясовано причини, що призвели до їх формування. Виділено проблеми, з якими стикаються органи місцевої влади в процесі фінансування видатків. Визначено роль програмно-цільового методу бюджетування у підвищенні ефективності використання бюджетних коштів. Запропоновано можливі напрями вдосконалення оцінки результативності бюджетних програм.

The article analyzes the financing of local expenditures for the past eight years. The analysis identified the following main tendencies as social orientation of expenditures caused by the transfer of a large number of responsibilities to the local level in accordance with the principle of subsidiarity, the implementation of financing mainly current expenditures, while the share of capital expenditures varies between 6-9% in recent years. Factors, that impede the development of the regions of our country, have been defined.

The author researched the question of forming the budget development for implementation of socio-economic development programs and strengthen the material and financial base of local governments. The main aspects of the State Regional Development Fund have been defined. This Fund is the part of the general fund budget and it is used for the implementation of investment programs and projects of regional development.

The author considers the necessity of further spread of program- target method at the local level, especially in terms of decentralization and local government reform in Ukraine. In today's realities important task is to ensure the development of regions and provision of quality public services. The author analyzed the indicators of result of budget program and identified the possibility of quantitative assessment. Considered the indicators of efficiency and found when the budget program can be effective. Revealed the importance to develop criteria for evaluating the effectiveness of the authorities' activity. This helps to determine the effectiveness of their work, achieve greater interaction with the public, to make the budget process more transparent for the possibility to control the use of public funds.

In case of this investigation the author concluded that it is advisable to change the methodology of assessment of budget programs, introduction of scientifically based indicators that truly reflect the effect resulting from the implementation of a program. The assessment of budget programs implemented at the local level must be conducted comprehensively. This will help to achieve positive results: achieving certain social effects, overcoming imbalances in development between regions, economic growth in general.

Ключові слова: видатки місцевих бюджетів, соціальні видатки, бюджет розвитку, програмно-цільовий метод, результативні показники бюджетної програми, ефективність.

Key words: expenditures of local budgets, social spending, budget development, program-target method, indicators of result of budget program, efficiency

Постановка проблеми. В Україні після відмови від централізації і переходу до ринкової економіки вже сформовано основні демократичні інститути, здійснюються кроки у напрямку євроінтеграції з метою наближення до європейських стандартів та використання сучасних європейських методів роботи. Однак, характерною залишається проблема низької ефективності функціонування фінансової системи України, що спричинено недостатньою збалансованістю економічної системи, необхідністю проведення узгодженої стратегії національного розвитку, наявністю диспропорцій у розвитку окремих регіонів, недостатнього врахування інтересів суспільства в процесі прийняття управлінських рішень.

Одним з пріоритетних напрямів подальшого розвитку в Україні визнано необхідність поглиблення децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. Місцеві органи влади виконують як делеговані повноваження, що ґрунтуються на принципі субсидіарності, так і власні, що направлені на вирішення питань місцевого значення, підвищення рівня життя населення, соціально-економічного розвитку регіонів тощо. За місцевими бюджетами закріплюються відповідні доходи для забезпечення виконання наданих місцевим органам повноважень. Однак, для України все ще актуальним залишається питання хронічної нестачі фінансових ресурсів. Особливо це стосується виконання власних повноважень, серед яких фінансування житлово-комунального господарства, розвиток дорожнього

господарства, інфраструктури.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Основні аспекти здійснення видатків місцевих бюджетів досліджувались такими науковцями як Буковинський С., Єпіфанов А., Кириленко О., Кравченко В., Слухай С., Луніна І., Павлюк К., Огонь Ц., Полозенко Д., Федосов В., Юрій С. та інші. Питання підвищення ефективності використання бюджетних коштів шляхом запровадження програмно-цільового методу бюджетування в своїх працях розглядали: Криворучко О., Кульчицький М., Огонь Ц., Пасічник Ю., Чугунов І., Щербина І. та інші. Безумовно, внесок згаданих науковців у дослідження проблематики, пов'язаної з функціонуванням місцевих бюджетів, є вагомим. Однак, виникає необхідність в поглибленні дослідження процесу використання коштів місцевих бюджетів, враховуючи наявність багатьох проблем, що потребують свого вирішення. Програмою економічних реформ України на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» було визнано наявність таких недоліків, як низька якість послуг, що надаються на місцевому рівні (у більшості сільських, селищних бюджетів видатки на виплату заробітної плати з нарахуваннями склали понад 90 %), зношена інфраструктура (близько 90 % доріг загального користування є дорогами місцевого значення, при цьому 70% автодоріг потребують капітального ремонту) [15, с. 18].

Таким чином, *метою даного дослідження* є виявлення основних тенден-

цій фінансування видатків місцевих бюджетів, з'ясування причин їх виникнення та пошук відповідних шляхів подолання наявних проблем. Це сприятиме підвищенню ефективності діяльності органів місцевої влади та покращенню якості надання послуг населенню.

Виклад основного матеріалу дослідження. Видатки місцевих бюджетів особливо тісно пов'язані з інтересами всіх верств населення і справляють суттєвий вплив на соціальний, культурний, економічний розвиток конкретних територій та держави загалом. При забезпеченні суспільних потреб мешканців певної території за рахунок місцевого бюджету є можливість більш повно враховувати їх інтереси, оскільки саме місцева влада володіє інформацією про потреби та вподобання громадян і може створити необхідні умови для надання тих благ і послуг, яких вони найбільше потребують [9, с.13].

Потрібно зазначити, що для місцевих бюджетів характерна переважно соціальна спрямованість, адже значна кількість повноважень саме соціального характеру передається на місцевий рівень з метою забезпечення найбільш ефективного їх виконання відповідно до принципу субсидіарності. Надзвичайно важливим питанням є забезпечення функціонування соціальної інфраструктури з метою надання послуг соціального характеру не нижче рівня, що встановлений державою, для гарантування соціально-економічних та соціально-культурних прав громадян.

Так, соціальні видатки, тобто видатки на охорону здоров'я, духовний та фізичний розвиток, освіту, соціальний захист та соціальне забезпечення, протягом 2007-2014 років становили значну частину видатків місцевих бюджетів (див. таблицю 1). Частка зазначених видатків впродовж вказаного періоду зросла з 69,22 % у 2007 році до 81,74 % у 2014 році. На даний час соціальна політика держави має надзвичайно велике значення, враховуючи низький рівень доходів громадян, постійне збільшення цін, в тому числі на товари першої необхід-

ності, підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги. Таким чином, зниження частки соціальних видатків мало ймовірна, адже «державні видатки є інструментом досягнення вищого критерію справедливості в розподілі державних благ з метою досягнення граничного рівня добробуту для кожного члена суспільства» [2, с.72].

Для України характерною залишається тенденція до переважного фінансування поточних витрат. За досліджуваний період частка поточних видатків у загальному обсязі видатків місцевих бюджетів зросла з 78,6% у 2007 році до 93,8% у 2014 році. Переважно кошти спрямовувались на оплату праці і нарахування на заробітну плату, соціальне забезпечення, що включає виплату пенсій і допомоги, стипендій, інші виплати населенню, а також на використання товарів і послуг (див. таблицю 2). Така ситуація викликана, перш за все, хронічною нестачею фінансових ресурсів, а також соціальною спрямованістю фінансової політики держави.

Враховуючи порівняно низьку частку капітальних видатків у структурі видаткової частини місцевих бюджетів, виникла потреба у стимулюванні інвестиційних процесів. З цією метою Бюджетним кодексом України впровадження формування бюджету розвитку як складової частини місцевих бюджетів. Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» запропонована наступна дефініція: «бюджет розвитку – доходи і видатки місцевого бюджету, які утворюються і використовуються для реалізації програм соціально-економічного розвитку, зміцнення матеріально-фінансової бази» [7]. Кошти бюджету розвитку спрямовуються на соціально-економічний розвиток регіонів; виконання інвестиційних проектів; будівництво, капітальний ремонт та реконструкцію об'єктів соціально-культурної сфери і житлово-комунального господарства; збереження та розвиток історико-культурних місць України та заповідників; комп'ютеризацію та інформатизацію загальноосвітніх навчальних закладів; природоохоронні та інші заходи [1, стаття 71].

Таблиця 1

**Структура видатків місцевих бюджетів (функціональна класифікація)
за 2007-2014 роки, %**

Показник	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Загальнодержавні функції	7,02	6,52	6,10	6,43	5,46	4,75	5,28	4,88
Цивільна оборона ¹	-	-	-	-	0,001	0,001	0,001	0,001
Громадський порядок, безпека та судова влада	0,12	1,59	0,14	0,16	0,12	0,09	0,10	0,11
Економічна діяльність	10,28	9,09	4,74	4,92	6,83	5,83	4,30	4,09
Охорона навколишнього природного середовища	0,41	0,38	0,52	0,37	0,49	0,52	0,45	0,39
Житлово-комунальне господарство	4,94	6,13	5,30	2,89	4,62	8,84	3,46	7,84
Охорона здоров'я	19,45	18,85	21,31	22,68	21,40	21,16	22,15	20,64
Духовний та фізичний розвиток	3,53	3,60	3,75	4,01	3,83	3,66	3,89	3,98
Освіта	27,83	28,35	31,45	32,16	32,61	32,04	33,93	31,66
Соціальний захист та соціальне забезпечення	18,40	16,74	20,01	22,20	23,15	22,49	25,71	25,46
Разом	91,99	91,24	93,31	95,82	98,50	99,40	99,27	99,06
Міжбюджетні трансферти	4,15	5,54	5,70	4,18	1,50	0,60	0,73	0,94
Всього видатків	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
в тому числі соціальні видатки	69,22	67,53	76,51	81,05	80,99	79,35	85,67	81,74

Примітка: складено автором на основі даних Державної казначейської служби України

Таблиця 2

Структура поточних видатків місцевих бюджетів за 2007-2014 роки, %

Показники	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
поточні видатки, в тому числі:	100	100	100	100	100	100	100	100
оплата праці і нарахування на заробітну плату	48,7	48,0	48,7	49,4	49,3	47,3	50,3	44,0
використання Для України характерним залишається тенденція до переважного фінансування поточних витрат, товарів і послуг	19,9	18,5	18,9	20,6	19,4	18,8	18,4	20,1
обслуговування боргових зобов'язань	0,4	0,4	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7
поточні трансферти	11,2	15,0	13,1	8,6	7,8	11,6	5,7	10,4
соціальне забезпечення	19,8	18,0	18,7	20,8	22,9	21,6	24,9	24,7

Примітка: складено автором на основі даних Державної казначейської служби України.

Тобто, використання коштів бюджету розвитку безпосередньо пов'язане зі здійсненням інвестиційної та інноваційної діяльності.

Потрібно зазначити, що для виконання інвестиційних програм і проєктів регіонального розвитку, створення інфраструктури індустріальних та

інноваційних парків передбачено створення Державного фонду регіонального розвитку у складі загального фонду державного бюджету [1, стаття 24]. Зазначені програми повинні відповідати пріоритетам Державної стратегії регіонального розвитку, котра націлена на розв'язання соці-

¹ фінансування видатків на цивільну оборону здійснювалось у 2011-2014 роках;

альних проблем, підвищення рівня економічного потенціалу територій, продуктивності їх економіки, прибутковості бізнесу та доходів населення і, як наслідок, створення умов для загального підвищення соціальних стандартів, якості життя та розвитку бізнес-середовища [5].

В 2014 році не було передбачено фінансування за рахунок коштів фонду, що зробило неможливим використання звичайного порядку і у поточному році. Для врегулювання ситуації було прийнято окремий порядок використання коштів Державного фонду регіонального розвитку у 2015 році [14]. Основними напрямками використання коштів будуть [17]:

- впровадження проектів співробітництва територіальних громад;
- будова об'єктів незавершеного будівництва шляхом фінансування об'єктів з високим ступенем будівельної готовності, що будуть прийняті в експлуатацію у 2015 році;
- забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб та сімей військовослужбовців – учасників антитерористичної операції;
- фінансування проектів-переможців Всеукраїнського конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування у 2013-2014 роках.

Обсяг коштів Державного фонду регіонального розвитку затверджується законом про Державний бюджет України на відповідний бюджетний період. Розподіл коштів фонду здійснюється наступним чином: 80% – відповідно до чисельності населення, яке проживає у відповідному регіоні; 20% – відповідно до показника валового регіонального продукту в розрахунок на одну особу (для регіонів, у яких цей показник менше 75% середнього показника по Україні).

Доречно виділити наступні чинники, що перешкождали розвитку регіонів нашої країни протягом останніх років: зростання міжрегіональних соціально-економічних диспропорцій, формування неефективної системи державного управління регіональним розвитком та непрозорого механізму фінансового забезпечення розвитку регіонів, неналежна якість надання

послуг населенню. В таких умовах складно забезпечити економічне зростання. Для забезпечення економічного розвитку як окремих територій, так і країни в цілому потрібно поступово відходити від фінансування споживацьких потреб на користь соціального розвитку. Тому виникає нагальна необхідність вдосконалення процесу управління бюджетними видатками. Цьому сприятиме подальше запровадження на місцевому рівні програмно-цільового методу бюджетування.

Відповідно до чинного законодавства програмно-цільовий метод у бюджетному процесі – це метод управління бюджетними коштами для досягнення конкретних результатів за рахунок коштів бюджету із застосуванням оцінки ефективності використання бюджетних коштів на всіх стадіях бюджетного процесу [1, стаття 2]. На рівні місцевих бюджетів програмно-цільовий метод застосовується за рішенням відповідної місцевої ради. Особливими складовими програмно-цільового методу у бюджетному процесі є бюджетні програми, відповідальні виконавці бюджетних програм, паспорти бюджетних програм, результативні показники бюджетних програм.

Основною перевагою бюджетних програм є орієнтація на кінцевий результат, на відміну від існуючої практики фінансування бюджетних установ за традиційним (затратним) методом, що сформувалась ще за часів існування СРСР і не забезпечує належної віддачі. При традиційному способі бюджетування оцінка ефективності використання бюджетних коштів зводиться до порівняння фактичних показників виконання бюджету з плановими. Такий підхід не враховує наступного: який ефект досягнуто в результаті використання фінансових ресурсів.

До того ж, функціональна та економічна класифікація видатків бюджету не містить жодної інформації про ціль їх здійснення та потенційний ефект. Тобто, така методологія не має чіткого зв'язку між ресурсами, які були витрачені, та результатами, які

отримала громадськість [16, с. 79]. Таким чином, практично неможливо визначити результативність профінансованих послуг і зробити відповідні висновки про досягнутий економічний та соціальний ефект.

За допомогою результативних показників бюджетної програми здійснюється оцінка ефективності бюджетної програми. Слід відзначити, що не всі досягнуті результати можна оцінити кількісними та якісними показниками. Часом це зробити доволі складно. В таких випадках ступінь досягнення поставленої мети та виконання завдань бюджетної програми можна визначити експертним методом. Можливим варіантом також може бути оцінка наслідків, до яких призвела реалізація програми, однак, це потребує значних затрат часу, наявності інформаційної бази дослідження, а також кваліфікованих фінансових аналітиків.

Міністерство фінансів України сформулювало загальні вимоги до визначення результативних показників бюджетної програми, що включають показники затрат, показники продукту, показники ефективності та показники якості. Показники затрат визначають обсяги та структуру ресурсів, які забезпечують виконання бюджетної програми та характеризують структуру витрат бюджетної програми. Показники продукту використовуються для оцінки досягнення поставленої мети. Показниками продукту є, зокрема, обсяг виробленої продукції, наданих послуг чи виконаних робіт на виконання бюджетної програми, кількість користувачів товарами (роботами, послугами). Показники ефективності визначаються як витрати ресурсів на одиницю показника продукту; відношення максимальної кількості вироблених товарів (виконаних робіт, наданих послуг) до визначеного обсягу фінансових ресурсів; досягнення визначеного результату. Показники якості – це сукупність властивостей, які характеризують досягнуті результати якості створеного продукту, що задовольняють споживача відповідно до їх призначення та відображають послаблення

негативних чи посилення позитивних тенденцій у наданні послуг (товарів, робіт) споживачам за рахунок коштів бюджетної програми [10].

При визначенні показників ефективності доцільно більшу увагу зосереджувати саме на досягненні очікуваного результату відповідно до поставленої мети з мінімальними затратами ресурсів. Це в більшій мірі відповідатиме змісту показника, адже під ефективністю (efficiency) розуміють співвідношення між продуктом у вигляді наданих товарів (послуг) та ресурсами, використаними на їх створення [8, с. 29]. Ефективною в такому випадку можна вважати бюджетну програму, при реалізації якої на досягнення певного результату було спрямовано менше ресурсів чи зусиль, або при використанні даного обсягу ресурсів досягнуто більшого ефекту. Такі висновки робляться шляхом порівняння з попередніми періодами або з аналогічними програмами, що реалізуються в інших регіонах, задля покращання фінансування важливих напрямів видатків.

Таким чином, ефективність повинна бути направлена на оцінку рівня надання послуг, що сприяє зосередженню уваги на кінцевих результатах з урахуванням якості надання послуги, а також її впливу на рівень життя на даній території. Визначення ефективності використання коштів бюджету передбачає розробку критеріїв оцінки ефективності діяльності органів влади. Особливо це стосується органів місцевого самоврядування, на які покладено значну кількість повноважень, враховуючи їх безпосереднє наближення до споживача. Критерії оцінки допомагають визначити результативність роботи органів влади, досягнути більшої взаємодії з громадськістю, зробити бюджетний процес більш прозорим для можливості здійснення контролю за використанням бюджетних коштів. Вивчення громадської думки також допоможе в оцінці якості надання послуг.

На сьогодні не завжди визначені показники результативності бюджетних програм надають змогу оцінити результат та відображають

ефективність використання бюджетних коштів. Таким чином, виникає необхідність переглянути та вдосконалити методологію оцінки результативності бюджетних програм, запроваджувати науково обґрунтовані показники, що дійсно показують отриманий ефект від реалізації тієї чи іншої програми.

Важливість оцінки ефективності роботи органів влади також обумовлена проведенням в Україні децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування. Метою здійснення реформи є розвиток регіонів України, що реалізується шляхом створення життєздатних громад на основі центрів економічного зростання і наділення їх органів максимально широким обсягом повноважень стосовно розвитку території та надання населенню публічних послуг. Реформа передбачає також посилення відповідальності органів місцевого самоврядування перед громадою. Все це неможливо здійснити без належної оцінки діяльності влади щодо ефективності використання бюджетних коштів.

На думку Сенатора від департаменту Норд, члена Групи дружби «Франція – Україна» Сенату Франції Жака Лежандра: «Маючи серйозні внутрішні і зовнішні виклики Україна повинна ставати сильнішою. Наш досвід показує, що сильною країна є лише тоді, коли кожен громадянин має змогу особисто впливати на діяльність місцевого самоврядування, місцева влада діє ефективно і відповідально, а гарантом законності прийнятих нею рішень виступає держава» [11].

До питання реформування місцевого самоврядування потрібно підходити комплексно з метою досягнення позитивних результатів: економічного зростання країни в цілому, подолання диспропорцій у розвитку окремих регіонів, досягнення певних соціальних ефектів, проведення галузевих реформ. Необхідно здійснювати поступовий перехід до зменшення фінансування поточних потреб на користь інвестування задля підвищення ефективності надання послуг, покращання якості життя населення, розвитку інтелектуального потенціалу нації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бюджетний кодекс України: закон України від 08.07.2010 р. № 2456-VI [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Бюджетний менеджмент: [підручн.] / [В.М. Федосов, В.М. Опарін, Л.Д.Сафонова та ін. / за заг. Ред. В.М. Федосова]. – К.: КНЕУ, 2004. – 846 с.

3. Бюджетна система: підручник / за наук. ред. В.М. Федосова, С.І. Юрія. – К.: Центр навч. л-ри; Тернопіль: Екон. думка, 2012. – 871 с.

4. Голинська О.В., Шапоренко О.О. Державне управління бюджетом із допомогою програмно-цільового методу: проблеми та шляхи їх розв'язання / О.В. Голинська, О.О. Шапоренко // Фінанси України. – 2013. – № 4. – С. 70–79.

5. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 06.08.2014 р. [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF%paran11#n11>

6. Дорожня карта реформ для громадянського суспільства (матеріали до обговорення 5-6 березня 2010 року) // Мережа підтримки реформ. – К., 2010 [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://parliament.org.ua/upload/docs/Road_M.pdf

7. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» від 21.05.1997 р. №280/97-ВР [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

8. Збірник досліджень ефективності виконання державних програм / Швед. нац. Бюро аудиту; Швед. ін-т держ. упр. - К., 2002. - 103 с.

9. Кириленко О.П. Теорія і практика бюджетних інвестицій: [монографія] / О.П. Кириленко, Б.С. Малиняк. – Тернопіль: Економічна думка, 2007. – 288 с.

10. Наказ Міністерства фінансів України від 10.12.2010 №1536 «Про результативні показники бюджетної програми» [Електронний ресурс] //

Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1353-10>

11. Негода В. Енергію громад треба підтримувати і спрямовувати на вирішення місцевих проблем [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/347>

12. Пасічник Ю. В. Бюджетний потенціал економічного зростання в Україні: монографія / Ю. В. Пасічник. – Донецьк: ТОВ «Юго-Восток, Лтд.», 2005. – 642 с.

13. Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: навч. посіб. / [Під заг. ред. І. Ф. Щербини]; ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-П) впровадження». – 3-тє видання, виправлене та доповнене. – К. – 2012. – 100 с.

14. Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2015 р. №196 «Деякі питання державного фонду регіонального розвитку» [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>

15. Програма економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf

16. Ткаченко Н.В. Прагматика і проблематика впровадження програмно-цільового методу в бюджетний процес / Електронне наукове фахове видання – міжнародний науково-практичний журнал «Фінансовий простір». – № 3 (11). – 2013 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://fp.cibs.ck.ua> - <http://fp.cibs.ck.ua/files/1303/13tnvipr.pdf>

17. У 2015 році кошти Державного фонду регіонального розвитку використовуватимуться за окремим порядком [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248000004

18. Чугунов І.Я., Запатріна І.В. Розвиток програмно-цільового методу планування бюджету / І.Я. Чугунов, І.В. Запатріна // Фінанси України. – 2008. – № 5. – С. 3–14.

REFERENCES

1. Budget Code of Ukraine: the law of Ukraine dated 08.07.2010 №2456-VI [Electronic resource] / Access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>

2. Biudzhetni menedzhment [Budget management] [pidruchn.] / [V.M. Fedosov, V.M. Oparin, L.D.Safonova ta in. / za zag. red. V.M. Fedosova]. KYIV: DVNZ «KNEU», 2004. 846 p.

3. Biudzhetna systema: pidruchnyk [The budget system] / za nauk. red. V.M. Fedosova, S.I. Yuriya. KYIV: TSENTR NAVCH. L-RY; TERNOPIL: EKON.DUMKA, 2012. 871 p.

4. Golynska O.V., Shaporenko O.O. State budget management with the help of program-target method: problems and solutions. KYIV, Finansy Ukrainy. 2013; 4: 70–79.

5. National Strategy for Regional Development for the period 2020, approved by the Cabinet of Ministers of Ukraine of 06.08.2014 [Electronic resource] / Access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF/paran11#n11>

6. Roadmap reforms to civil society (materials for discussion 05-06.03.2010 // Merezha pidtrymky reform. KYIV, 2010 [Electronic resource] / Access: http://parlament.org.ua/upload/docs/Road_M.pdf

7. Law of Ukraine «On local government in Ukraine» dated 21.05.1997 №280/97-VR [Electronic resource] / Access: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>

8. Collection of research performance of government programs / Shved. nats. Biuro audytu; Chved. in-t derzh. upr. – KYIV, 2002. 103 p.

9. Kyrylenko O.P. Theory and practice of budget investments: [monograph]. TERNOPIL: EKONJMICHNA DUMKA, 2007. 288 p.

10. Order of the Ministry of Finance of Ukraine «On indicators of result of budget program» dated 10.12.2010 №1536 [Electronic resource] / Access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1353-10>

11. Negoda V. The energy community should support and guide in solving

local problems [Electronic resource] / Access: <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/347>

12. Pasichnyk Y.V. Biudzhetni potentsial ekonomichnogo zrostannia v Ukraini: monografia [Budget potential economic growth in Ukraine: Monograph]. DONETSK: TOV «YIGOVOTOK, LTD», 2005. 642 p.

13. Planuvannia mistsevyh biudzhativ na osnovi programno-tsilovogo metodu: navtch. posibnyk [Planning of local budgets based program budgeting] / Pid zag. Red. Sherbyny; IBSER, Proekt «Zmitsnennia mistsevoi finanvoi initsiatyvy (ZMFI-II) vprovadzhennia». KYIV, 2012. 100 p.

14. The Cabinet of Ministers of Ukraine «Some issues of state fund for regional development» dated 18.03.2015 №196 [Electronic resource] / Access: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/196-2015-%D0%BF>

15. Program of Economic Reforms for 2010-2014 «Prosperous Society, Competitive Economy, Effective State» [Electronic resource] / Access: http://www.president.gov.ua/docs/Programa_reform_FINAL_1.pdf

16. Tkachenko N.V. Pragmatics and problems of implementation of program-target method in the budget process / Elektronne naukoe fakhove vydannia – mizhnarodnui naukovo-praktychni zhurnal «Finansovi prostir». 2013; 3 (11). [Electronic resource] / Access: <http://fp.cibs.ck.ua> - <http://fp.cibs.ck.ua/files/1303/13tnvpip.pdf>

17. In 2015, funds from the State Regional Development Fund used a separate procedure [Electronic resource] / Access: http://www.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=248000004

18. Chugunov I.Y., Zapatrina I.V. The development of program-target method of budget planning. KYIV, Finansy Ukrainy. 2008; 5: 3–14.

РІНН